

Resum dels materials necessaris per a l'estudi de la monografia geogràfica d'un municipi de Catalunya

per Josep M.ª PUCHADES

A mitjans del segle passat, Pasqual Madoz enllestia el seu monumental «Diccionario Geográfico», que fou la primera obra àmpliament documentada i informativa de totes les localitats espanyoles. Al cap de seixanta anys, a EDITORIAL MARTÍN iniciàvem la publicació de les nostres Geografies Generals de Catalunya, del País Basc i de Navarra, del País Valencià i de Galícia, que constitueixen amb els seus vint-i-tres extensos volums el recull més important d'estudis geogràfics realitzat fins ara sobre aquestes regions peninsulars.

Han passat, doncs, setanta anys més d'ençà que, sota la direcció de l'insigne investigador Francesc Carreras Candi, vàrem editar els sis grans volums de Catalunya, als quals encara avui s'ha d'acudir en consulta profitosa sempre que cal tenir notícies i referències sobre qualsevol indret de la nostra terra, amb caràcter retrospectiu.

El temps, però, envelleix ràpidament la realitat geogràfica, sobre tot la que està més lligada amb la intervenció de l'home; el moment actual passa fugaçment al pretèrit. Exhaurida ja fa molts anys aquesta obra, i de difícil localització en el mercat de llibres vells, car tothom qui la posseeix procura de conservar-la, ha esdevingut cada dia més necessari d'atendre el desig dels nombrosos amants de la nostra terra que en volen conèixer el passat més recent, per a comprendre'n millor el seu present i ajudar a preveure'n el seu futur.

Però ara més que mai resulta imprescindible el tenir a l'abast una font documental de consulta, una eina de treball i una síntesi suficient i acurada que faciliti a l'afecionat i a l'estudiós el coneixement profund de com són ara les nostres ciutats, viles i pobles, llur dinàmica demogràfica, els trets geogràfics i ecològics de l'entorn, les comunicacions i les activitats econòmiques, els problemes urbanístics, la riquesa artística i cultural: tot això en un quadre fisiogràfic que permeti de fixar la relació entre la naturalesa i l'home i definir-la en l'època present, que ha portat una transformació tan insospitada de les nostres localitats i del medi rural.

Qui hauria pogut sospitar l'empemta que al Llobregat i al Cardener ha senyalat en els seixanta anys últims l'explotació de les sals potàssiques, o a algunes valls pirinenques l'aprofitament de l'energia hidroelèctrica? Com podríem imaginar-nos els fenòmens econòmico-socials i el progrés tècnic que han portat les immigracions, la segona residència, el turisme, les comunicacions i la industrialització? Com són ara i com acabaran essent les nostres localitats afectades per planejaments territorials en curs de realització? Com influïran —o ja influeixen— les noves fonts d'energia, els grans equipaments i estructures, els desequilibris comarcals i demés factors que condicionen el

nivell i la qualitat de la vida en les nostres poblacions? Tots aquests i altres fets provoquen l'evolució sense aturall tant en les gran urbs com en els més insignificants llogarets, bo i emmenant les primeres cap a una expansió sovint desmesurada i condemnant els segons a una trista perspectiva d'anorreament i extinció.

L'hora, doncs, té unes característiques prou transcendents per a considerar-la com l'instant precís en el qual fineix una etapa i en comença una altra que ha de canviar, voldríem que fos per a bé, la fesomia geogràfica de Catalunya. No hem pas de desentendre'ns d'aquesta realitat: coneixent-la és com segurament podrem col·laborar a fer que la ciutat i el camp visquin i es desenrotllin amb la major harmonia i equilibri. Creiem que aquesta informació pot interessar tots els que senten l'afany de profunditzar en l'essència del nostre poble a través de la seva Geografia Local. I si bé tenim a Catalunya obres fonamentals i excel·lents que ens descriuen amb plena competència científica i literària el conjunt del nostre territori i de les seves comarques, manca encara aplegar les monografies locals a escala de termes municipals per a poder penetrar en l'exquisida intimitat de la petita història i en el clos geogràficament reduït d'un nucli urbà o d'un sector rural, i gaudir amb la narració de les seves gestes o apassionar-se amb els seus problemes.

Afortunadament, s'ha treballat molt en aquest aspecte durant els darrers trenta anys. Nombrosos investigadors i centres d'estudi han desbrossat el camí, que ara ja és ben fressat, per a poder disposar d'assaigs, tesis i obres especialitzades que ofereixen una base bibliogràfica valuosa i abundant. Una altra profitosa disponibilitat és constituïda per les fonts estadístiques i per l'enquesta directa, segons una metodologia adequada. Fa temps que estem laborant amb tota aquesta documentació.

Considerem, doncs, arribat ara el moment de presentar la tasca realitzada, que estem aplegant en una dotzena de volums, un per cada regió o vegueria de la Divisió Territorial de Catalunya que la Generalitat va aprovar l'any 1936, i que estimem com a vàlida fonamentalment; per excepció, la regió primera en tindrà tres, i l'últim volum serà dedicat a Resum i Índexs de l'obra. Un estol d'especialistes de tots els rams i matèries afins a la geografia física i a la humana hi està treballant activament. Per altra banda, disposem d'una informació abundosa: ens plau dir que amb cinquanta anys de treball hem pogut aplegar un arxiu particular que conté centenars de milers de fitxes, notes, quadres estadístics, retalls de premsa i estudis elaborats que, sense dubte, constitueix un notable banc de dades sobre el territori català i una quasi exhaustiva bibliografia local.

Vuit anys enrera vàrem escriure en altre lloc: «Fa goig de veure com a les comarques de llengua catalana existeix un afany intens d'estudiar i d'investigar sota tots aspectes la terra i els homes que les constitueixen. Units en un ideal comú, l'universitari aprofundeix en la seva documentada tesi, estesa a un horitzó dilatat, i l'afeccionat local treballa en el clos més reduït del seu poble i dels contorns. Des del savi de laboratori a l'excursionista que estima la naturalesa, tothom contribueix a bastir amb el seu esforç aquest monumental edifici que és el conjunt del nostre patrimoni espiritual.

Arreu, per tant, es manifesta un desvetllament en l'interès pel coneixement de la geografia, de la història, de les ciències naturals i de les aplicades, i de la vida i activitats humanes al nostre país.

Seguim creient que, a més de l'aportació bàsica i professional del tractadista erudit, resulta imprescindible l'ajut de tothom qui viu als nostres pobles i en coneix el caràcter propi i els sentiments que els fan bategar, i,

d'infant, ha corregut pels carrers, places i contorns. Aquesta doble font d'informació pot, indubtablement, resultar ben útil per tal d'obtenir que la imatge que descriurem de cada una de les nostres poblacions sigui el més acostada possible a la realitat.

Ens ha semblat convenient, tant per a orientar aquell qui vulgui col·laborar en aquesta feina com per a obtenir per a l'obra la necessària unitat de criteri en la seva concepció i en el seu desenrotllament, el facilitar una idea general sobre el contingut de tots i de cada un dels estudis monogràfics dels nostres municipis, unitat geogràfica fonamental formada per una comunitat de famílies, que a més té una consideració administrativa adequada, més o menys, a la nostra finalitat.

Hem redactat un programa de treball que anomenem *Resum dels materials necessaris per a la monografia geogràfica d'un municipi de Catalunya*, i que oferim a continuació. Hem de dir, però, que ens ha estat fàcil d'elaborar la llista d'aquest contingut de matèries, car en aquest aspecte la bibliografia és notable i mestrívola. Sols ens ha calgut d'ordenar-les d'acord amb el nostre propòsit, afegint-hi temes que, com el planejament territorial i l'ecologia corresponen a tècniques molt recents, o bé el folklore i l'art, que no són pròpiament matèries geogràfiques però aporten riquesa informativa de les nostres localitats.

Per tal que l'interessat en aprofundir en aquests estudis pugui efectuar-ho adequadament, donem a continuació els principals treballs que hem consultat, en els quals trobarà amplis recursos i suggerències. Són:

VILA, Pau: *Un mitjà de contribució personal a la Geografia de Catalunya*. «Butlletí dels Mestres». Barcelona, 15 d'agost 1923. Reproduït a «Mai Enrera. Butlletí del Club Excursionista de Gràcia», Barcelona, setembre 1929.

IGLÉSIES, Josep: *Índex elemental de matèries i punts de vista geogràfics per a facilitar l'estudi d'una localitat catalana*. Separata de «Actas y Comunicaciones de la I Asamblea Intercomarcal de Investigadores del Penedès y Conca d'Odena». Martorell, 1950. (Dues reedicions més.)

DEPARTAMENTO DE GEOGRAFÍA APLICADA DEL INSTITUTO ELCANO. CONSEJO SUPERIOR DE INVESTIGACIONES CIENTÍFICAS: *Iniciación a la Geografía Local (Guía para el estudio de un municipio)*. Con una orientación bibliográfica. Zaragoza, 1959.

DUOCASTELLA, R.: *Cómo estudiar un municipio*. «Centro de Estudios de Sociología Aplicada (CESA)». Madrid, 1959.

DEFFONTAINES, Pierre: *Petite guide du voyageur actif*.

CARITAS ESPAÑOLA. PLAN C, C, B.: *Instrucciones para elaborar monografías descriptivas de las zonas*. Abril 1963 (ciclost.).

CAJA DE AHORROS DE SABADELL: *Dinámica y Perspectiva del Vallés*. Vol. 0: *Metodología*. Sabadell, 1971.

Hi ha encara altres treballs que podríem citar com a útils en l'aspecte que ens interessa, però amb els que acabem d'indicar creiem que resulten suficients.

Les matèries de les quals tractarem han estat recollides en dos grans grups: el corresponent a l'estudi físic de la Terra, distribuït en nou capítols, i el que considera l'Home com al seu habitant, que consta de catorze capítols més. Cada monografia local queda closa amb la bibliografia respectiva, que aplegarà així tots els treballs de major o menor extensió, des de l'article de revista al llibre d'especialització, que facin referència a qualsevol indret de Catalunya.

Per la tardor d'enguany començarà a publicar-se el nostre *Diccionari Geogràfic de les ciutats, viles, pobles i urbanitzacions de Catalunya*, que hem escrit i anem a editar en col·laboració amb el Centre Excursionista de Catalunya. Cada un dels articles d'aquesta obra resulta una síntesi molt abreujada del que ha d'ésser cada una de les monografies que han de constituir la *Geografia Local de Catalunya*, de la qual no en tardaran també a sortir els primers fascicles.

Hem de celebrar la incorporació en aquestes tasques de la Secció de Geografia i Ciències Naturals de l'esmentat Centre Excursionista de Catalunya, del qual ens honora ésser-ne un dels més addictes editors. El prestigi d'aquesta Entitat més que centenària i capdavantera de l'excursionisme català resta ben acreditat a través de la seva actuació cultural que en matèria, geogràfica assoleix també dimensions extraordinàries: cal només veure l'abundosa bibliografia que a l'antic *Butlletí* i a l'actual revista *Muntanya* i altres ha aplegat i ha fet possible el coneixement de la nostra terra, des dels cims més enlairats fins a les cavitats més pregones. En la seva importantíssima biblioteca l'estudiós troba tota la temàtica geogràfica de Catalunya, junt amb un valuós fons cartogràfic, antic i modern. Altres Seccions, com les de Ciències i Arts, Fotografia i Equip de Recerques Espeleològiques disposen, en llur respectiva especialitat, de material, d'inventaris i de documentació aplegada amb molts anys de dedicació i d'esforç. L'Arxiu de la Masia, que posseeix l'Entitat, és una altra eina de treball indispensable per a l'estudi de les nostres típiques construccions rurals.

Cal, però, que tothom qui pugui hi aportï el seu esforç. La llista de matèries que posem a continuació és, alhora que una exposició de la temàtica diversa i atraient que suggereix la consideració de les nostres poblacions, grans i petites, una crida per a convocar tothom qui estimi Catalunya i vulgui ajudar a fer-la conèixer millor per estimar-la encara més.

Index dels Estudis Monogràfics

I. LA TERRA

1. El Terme Municipal

- a) El municipi, unitat d'estudi. — Situació en relació amb la comarca. — Divisions Administratives i Tècniques al qual pertany: (província, audiència, partit judicial, comarca urbanística, diòcesi, arxiprestat, comandància militar, regió aèria, departament marítim, confederació hidrogràfica, servei forestal, districte miner, regió sanitària, etc.).
Superfície del terme municipal. — Cotes: més alta i més baixa.
- b) Confins del terme: municipis limítrofes. — Enclavaments, pertinenècies, irregularitats de la demarcació municipal: origen històric. — Variacions en la denominació, en l'extensió i en la configuració del terme municipal. — Coordenades geogràfiques.

2. El relleu

Situació del terme en relació amb les grans unitats geomorfològiques. — Ali-neacions, culminacions i collades orogràfiques. — Valls. — Planes. — Depres-sions. — Modificacions del relleu per acció de l'home. — Pendants. — Bagues i Solanes.

3. La geologia

Característiques geològiques generals. — L'estructura geològica. — Estratigra-fia. — Litologia. — Tectònica. — Paleontologia. — Evolució geològica. — Espe-leologia. — Sismicitat.

4. El clima

Les observacions meteorològiques locals. — La regió climàtica.

- a) Temperatures: promitjos anyals, mensuals i estacionals. — Màximes i mí-nimes: oscil·lacions anyals, mensuals, estacionals i diàries. — Duració de temperatures, glaçades. — Inversions tèrmiques.
- b) Pressió atmosfèrica. — Observacions baromètriques. — Dinàmica de l'at-mòsfera. — Els vents regulars: periodicitat, velocitat, recorregut. — Fre-qüència de cada direcció. — Tipus de temps.
- c) Pluviositat. — Precipitacions totals: anual, mensual, estacional. — Varia-cions de la pluviometria. — Períodes plujosos. — Secades: dades històri-ques i actuals. — Freqüència. — Les precipitacions nivals: freqüència i extensió. — Geleres. — Tempestes. — Grans temporals. — Pedregades. — Fenomens elèctrics.

Atlas Antic de Catalunya - Mapa n.º 14

Any 1641. — Orientació capgirada per facilitar la invasió de Catalunya des de França.

- d) Nuvolositat. — Observacions sobre l'estat del cel. — Promig de dies coberts i de serens. — Tipus de núvols. — Hores d'insolació. — Visibilitat.
- e) Micro-climes. — Indrets determinats del terme amb condicions climàtiques especials.
- g) Observacions fenològiques. — Data d'aparició o caiguda de les primeres fulles en les plantes de conreu o en les espècies forestals del terme municipal. — Observació de la data de l'arribada i de l'emigració d'ocells de pas. — Data de començament i d'acabament de la sega, la verema, la collita d'olives o dels treballs agrícoles propis de la localitat. — Folklore agrícola-meteorològic.

5. La hidrologia

- a) La xarxa hidrogràfica. — Els rius principals. — Els afluents. — Foronomia. — El règim hidrològic: factors físics i humans. — El doll, les seves variacions, la irregularitat, les crescudes, les inundacions, les minves.
- b) Les fonts i ressorgències. — Aigües subterrànies. — Hidrologia càrstica.
- c) Acció humana reguladora dels corrents. — Pantans. — Canals. — Sistemes hidràulics. — L'energia hidràulica.
- d) Llacs i estanys. — Zones endorreiques.
- e) Hidrografia marina. — El litoral. — Corrents marins.

6. El sòl

- a) Característiques edafològiques del sòl: localització i extensió dels diferents tipus segons llurs condicions mecàniques, hidrològiques i químiques. — Elements fertilitzants.
- b) Desaparició del sòl vegetal. — Defensa hidrològico-forestal contra l'erosió.

7. La vegetació natural

- a) Característiques generals del paisatge vegetal. — El bosc: estat antic. Extensió actual. Les espècies dominants. Les associacions vegetals.
- b) La garriga. — Extensió. — Espècies i associacions principals. — Evolució.
- c) Els erms. — Localització i extensió. — Causes de llur existència. — Possibilitats d'aprofitament.
- d) Paisatges vegetals d'altres tipus: zones humides, terres selenitoses o salines, alta muntanya, etc.

8. La fauna

Característiques generals de la biogeografia animal a la localitat.

- a) Animals salvatges.
 - b) Peixos i altres animals de vida aquàtica.
 - c) Ornitologia: els ocells del país i els migratoris.
- Valoració i caracterització de la fauna en el seu conjunt.

9. L'ecologia

- a) Estat actual del medi ambient. — Sectors del terme que manifesten una degradació ecològica. — Causes. — Perills que s'originen. — Solucions i mesures que cal prendre.

- b) La contaminació i els seus efectes a l'aire, a les aigües, al sòl i al subsòl. — Els elements correctors.
- c) Els parcs naturals. — Espais protegits. — Zones verdes.
- d) Incendis, esllavissades, inundacions i demés flagells destructors del paisatge. — Lluita contra aquestes calamitats.

II. L'HOME

10. Origen i desenvolupament històric de la població

- a) Factors físics que determinen l'emplaçament.
- b) Factors humans.
- c) La població: temps primitius.
- d) De la Reconquesta al segle XIV.
- e) Del segle XV al XVIII.
- f) El segle XIX.
- g) El segle XX.
- h) Evolució demogràfica.

11. Estructura urbana actual: la seva gènesi

- a) Tipus de població i xifres determinants de la seva importància.
- b) El nucli progenitor. Els eixamples. Els ravals. Els barris moderns.
- c) Els altres nuclis del terme municipal.

12. El medi rural

- a) Evolució del poblament disseminat.
- b) Limitacions al desenvolupament de les àrees rurals.

13. Les vies de transport

- a) Els camins antics.
- b) Carreteres, autovies i autopistes actuals.
- c) Ferrocarrils.
- d) Aeroports.
- e) Navegació fluvial i marítima.

14. Anàlisi demogràfica-social

- a) Estudi de l'últim cens o padró, per sexe, de:
 - a-1) Grups d'edats.
 - a-2) Estat civil.
 - a-3) Lloc de naixença.
 - a-4) Ocupació.
 - a-5) Distribució per barris urbans i verals rurals.
- b) Dinàmica de la població.
 - b-1) Natalitat.
 - b-2) Mortalitat.

- b-3) Creixement vegetatiu.
- b-4) Nupcialitat.
- c) Moviment migratori.
 - c-1) Immigració actual: nombre, procedència, ocupació, residència i assimilació a la localitat.
 - c-2) Emigració: nombre, causes, vers on es dirigeix.
 - c-3) Conseqüències i efectes dels moviments migratoris.
- d) Estructura econòmico-social.
 - d-1) Per nivells i categories de la feina (del peonatge al directiu).
 - d-2) Per activitats econòmiques (primari, secundari o terciari).
 - d-3) Per la població passiva.
 - d-4) Resum.

15. Les activitats econòmiques. Sector primari

- a) L'AGRICULTURA.
 - a-1) Extensió i distribució de la superfície agrícola.
 - a-2) Forma, dimensions i límits de les parcel·les.
 - a-3) El regadiu.
 - a-4) El secà.
 - a-5) La propietat de la terra.
 - a-6) Els règims d'explotació.
 - a-7) La mecanització agrícola.
 - a-8) Problemes de l'agricultura local.
 - a-9) Característiques, valoració i futur de la producció agrícola.
- b) LA RAMADERIA.
 - b-1) El bestiar vacum.
 - b-2) El bestiar oví.
 - b-3) El bestiar cabrum.
 - b-4) El bestiar porcí.
 - b-5) El bestiar asiní i cavallar.
 - b-6) L'aviram; els ous.
 - b-7) Conills; les abelles i la mel, i altres activitats.
 - b-8) Problemes de la ramaderia local.
 - b-9) Característiques i valoració de la producció ramadera local.
- c) LA PESCA.
 - c-1) A les aigües continentals.
 - c-2) Al mar: espècies més freqüents, temporades, valor de les captures, sistemes de pesca, mercats consumidors, etc.
- d) LA CAÇA.
 - d-1) La caça menor.
 - d-2) La caça major.
 - d-3) Característiques de la caça al terme municipal, com a valor econòmic i esportiu.
- e) EL BOSC.
 - d-1) La superfície forestal, distribuïda per espècies.
 - d-2) La propietat del bosc i la seva explotació.

- d-3) Valor de les explotacions forestals (rendiments en fusta, llenya, bolets, tòfones, etc.
- f) LA MINERIA.
 - f-1) Minerals existents en el terme municipal; llur explotació.
 - f-2) Estadístiques sobre l'extensió i la producció de les pertinenències mineres. — Valor econòmic dels minerals extrets.
- g) LES PEDRERES.
 - g-1) Pedreres existents al terme municipal i roques que aprofiten.
 - g-2) Extracció d'àrids.
 - g-3) Valor econòmic d'aquestes explotacions.
- h) LES AIGÜES.
 - h-1) Establiments embotelladors d'aigües potables.
 - h-2) Aigües minero-medicinals.

16. Les activitats econòmiques. Sector secundari

LA INDÚSTRIA.

- a) Visió general. — Causes de la localització industrial. — Evolució.
- b) Dimensió de les empreses industrials. — Distribució de les empreses fabrils d'acord amb llur importància.
- c) Estudi per branques de l'activitat industrial:
 - c-1) Tèxtil.
 - c-2) Metal·lúrgica.
 - c-3) Química.
 - c-4) Pell.
 - c-5) Plàstics.
 - c-6) Paper, cartó i arts gràfiques.
 - a-7) Fusta.
 - c-8) Ceràmica i ciment.
 - c-9) Alimentació.
 - c-10) Gas, aigua i electricitat.
 - c-11) Construcció.
- d) Problemes de la indústria local.

17. Les activitats econòmiques. Sector terciari

EL COMERÇ.

- a) Causes que determinen l'existència del comerç local. — Els mercats. — Les fires. — Els establiments mercantils. — L'àrea d'influència. — El comerç modern; supermercats, hipermercats, grans emmagatzematges. — Els principals productes que són objecte del comerç local, interior i exterior.

ELS TRANSPORTS.

- b) Transports urbans i interurbans. — Cens de vehicles. — Línies en servei. Transport ferroviari. — Estadístiques per a viatgers i per a mercaderies.

LES COMUNICACIONS.

- c) Correus. — Telèfons. — Telègraf. — Telex. — Ràdio. — Televisió.

ELS SERVEIS.

- d) La casa consistorial. — Organització administrativa del municipi.
- e) Activitats hoteleres: nombre d'establiments segons llur classificació. — Capacitat. — Problemes.
- f) Bancs i Caixes d'Estalvis. — Nombre i estadístiques sobre llurs activitats locals. — Promocions econòmiques, socials, benèfiques i culturals.
- g) Serveis sanitaris: estudi de la topografia mèdica de la localitat. — Característiques patològiques. — Mesures sanitàries. — Equipament hospitalari.
- h) Serveis socials: asils, residències i altres establiments per a la tercera edat. Guarderies. — Germandats. — Cooperativisme.
- i) Centres docents. — Escolaritat: Ensenyança General Bàsica. — Centres de preparació pel Batxillerat. — Escoles Universitàries. — Escoles de Formació Professional. — Altres escoles (música, subnormals, etc.).
- j) Centres culturals. — Biblioteques. — Museus. — Sales d'exposicions d'art i de conferències.
- k) Serveis religiosos. — Esglésies parroquials. — Altres esglésies i capelles amb culte. — Convents. — Cens de sacerdots i de religiosos. — Establiments de llur dependència.
- l) Serveis jurídics. — Jutjats. — Notaries. — Registre de la propietat. — Advocats i procuradors. — Establiments correccionals.

INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS.

- b-1) Vialitat.
- b-2) Pavimentació.
- b-3) Circulació.
- b-4) Aigua.
- b-5) Sanejament; aigües residuals.
- b-6) Eliminació d'escombraries.
- b-7) Electricitat.
- b-8) Enllumenat públic.
- b-9) Gas.
- b-10) Extinció d'incendis.
- b-11) Ordre públic.
- b-12) Militar.
- b-13) Escorxador.
- b-14) Cementiris.

18. La casa

a) LA CASA URBANA.

- a-1) La casa-tipus.
- a-2) Influència del clima.
- a-3) Materials utilitzats en la construcció.
- a-4) Espai per habitatge i per habitant.
- a-5) Serveis domèstics.
- a-6) Propietat urbana i arrendaments.
- a-7) Altres tipus residencials: la ciutat-jardí, els blocs de pisos i d'apartaments, la residència de temporada, les colònies fabrils, les unitats veïnals d'habitatges econòmics.
- a-8) Barraquisme.
- a-9) Residència troglodita.

b) LA CASA RURAL.

- b-1) La casa rural isolada.
- b-2) Els verals o veïnats.
- b-3) Les construccions auxiliars.
- b-4) La influència del clima i de l'altitud.
- b-5) Els materials de construcció.
- b-6) Estructura interior.
- b-7) Les bordes i altres cases rurals temporeres.
- b-8) Límits del poblament i de les construccions rurals.

19. La vida social

- a) L'individu. Trets físics i espirituals.
- b) La família.
- c) Les entitats.
- d) L'alimentació.
- e) La indumentària.
- f) L'oci; esports i espectacles.
- g) El nivell de vida.
- h) Les relacions amb les localitats veïnes.
- i) El treball: problemes laborals.
- j) La vida religiosa local.

20. La llengua i el folklore

- a) La parla local.
- b) La toponímia.
- c) Els costums.
- d) Les festes i diades.
- e) Tradicions i llegendes locals.
- f) Antropònims; motius.
- g) Aplecs, goigs i celebracions religioses.

21. L'art

- a) L'art popular.
- b) Monuments de tota mena existents a la població i al seu terme.
- c) Mesures de protecció. Catàleg d'edificis que cal conservar.
- d) Escultures, pintures, elements arqueològics, joies i altres objectes artístics més destacats que existeixen a la població i al terme en edificis públics o particulars, i en museus, palaus, castells i altres construccions.

22. La cultura

- a) Analfabetisme.
- b) Cens d'estudis primaris, secundaris, de grau mitjà i superiors.
- c) Les entitats culturals.
- d) La premsa local.
- e) Biblioteques, Hemeroteques i Arxius documentals.
- f) La cultura física: manifestacions esportives.
- g) Fills il·lustres de la població.

23. El planejament urbanístic

- a) Antecedents.
- b) Planejaments territorials de Gran Àmbit.
- c) EL PLA GENERAL D'ORDENACIÓ DEL MUNICIPI:
 - c-1) Idea general.
 - c-2) Expansió superficial i demogràfica.
 - c-3) La zonificació.
 - c-4) La vialitat.
 - c-5) Els equipaments, sistemes generals i serveis.
 - c-6) Normes i ordenances.
 - c-7) Etapes i horitzó de realització.
 - c-8) Estudi econòmic.
- d) ELS PLANS PARCIAIS.
 - d-1) Descripció dels Plans Parciais. Principis i propòsits. Necessitats que satisfan. Cronologia de llur aprovació.
 - d-2) Els Plans Parciais que són en període de tramitació o d'estudi.
 - d-3) Les ampliacions o modificacions dels Plans Parciais vigents.
- e) Altres figures del Planejament: Els Plans Especials, els projectes de reforma interior, els estudis de detall, etc.
- g) Els projectes d'urbanització.
- h) Els problemes urbanístics locals. Solucions.
- i) El futur urbanístic del municipi.

24. Bibliografia local

- a) Fonts d'informació consultades.
- b) Arxius, institucions i centres de documentació.
- c) Estudis i treballs inèdits sobre la localitat.
- d) Bibliografia impresa, sobre les matèries següents aplicades al terme municipal:
 - d-1) Geologia. — Geografia física. — Espeleologia.
 - d-2) Observacions meteorològiques. — Climatologia.
 - d-3) Hidrografia. — Aigües superficials i subterrànies.
 - d-4) Vegetació natural. — Fauna. — Edafologia. — Ecologia.
 - d-5) Arqueologia. — Art.
 - d-6) Prehistòria. — Història antiga.
 - d-7) Obres d'història general del país o de la comarca.
 - d-8) Biografia. — Cultura. — Ensenyança.
 - d-9) Urbanisme.
 - d-10) Demografia. — Sociologia. — Geografia humana.
 - d-11) Sector econòmic primari: agricultura, pesca, mineria, etc.
 - d-12) Sector econòmic secundari: indústria.
 - d-13) Sector econòmic terciari: els serveis, el comerç, etc.
 - d-14) Obres que tracten de matèries diverses.
 - d-15) Comunicacions. — Transports. — Turisme.
 - d-16) Divisions administratives i religioses. — Dret.
 - d-17) El mar (als termes municipals del litoral).
 - d-18) Folklore. — Museus.

- d-19) Geografies locals. — Històries locals.
- d-20) Bibliografia. — Toponímia. — Cartografia.

L'obra, a més de la il·lustració fotogràfica corresponent, anirà acompanyada de la cartografia comarcal i dels termes municipals, tant general com temàtica, que constituirà l'Atlas més complet que fins ara hagi estat publicat referent al territori i a les poblacions de Catalunya.

FONTS D'INFORMACIÓ

Cal recórrer en cada cas a les persones i entitats, públiques o privades, que poseixin la informació corresponent.

D'entrada, podem dir que a Catalunya l'organisme que actualment pot facilitar més dades i referències per a aquests treballs, és el **CONSORCI D'INFORMACIÓ I DOCUMENTACIÓ DE CATALUNYA** (Carrer d'Urgell, 187), sobre tot en l'aspecte fonamental de l'estadística. Al mateix edifici hom pot trobar la màxima informació topogràfica i cartogràfica del nostre país al **SERVEI CARTOGRÀFIC DE LA DIPUTACIÓ PROVINCIAL** i a la seva **CARTOTECA DE CATALUNYA**.

EDITORIAL MONTBLANC-MARTIN atindrà amb molt gust totes les peticions d'orientació en la recerca de dades, indicant als interessats el lloc on és possible de trobar-les. I també els ofereix les de la seva biblioteca especialitzada en monografies i estudis sobre Catalunya i les de la seva hemeroteca relativa a comarques i a municipis, material recollit amb molts anys de dedicació, així com també un arxiu geogràfic propi en el qual figura documentació fonamental per a les nostres localitats, com per exemple la referent a meteorologia, hidrografia, urbanisme, etc.

Tant l'especialista com l'afecionat poden recórrer també a la delegació a Barcelona de l'Institut Joan Sebastià Elcano, del Consell Superior d'Investigacions científiques, o als Departaments de Geografia de les Universitats de Barcelona i Autònoma de Bellaterra, on un claustre selecte de professors podran atendre'ls en llurs respectives disciplines. Igualment, qualsevol persona amant de la Geografia pot ésser soci de la Societat Catalana de Geografia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, que realitza una intensa labor amb cursos, conferències, visites, excursions, etc. sobre temes de Geografia física i humana del nostre país.

El futur dels coneixements geogràfics a Catalunya és ben agradable car, com es veu, són endegats per un bon camí. Tothom és invitat a participar en aquesta feina tan plaent i tan profitosa per la nostra terra.